

BIBLIOTEKA

Zakl. Nar. im. Ossolláskich

KVII

2047

N

EX
BIBLIOTHECA
CAESAREO-REGIAE
UNIVERSITATIS
LEOPOLIENSIS.

B.N. 78123.

24^a E. 60.

2. 1819.

QVÆSTIO
THEOLOGICA.
DE PRÆDESTINATIONE,

LXXI

2. 102.

Ex Angelici Doctoris i. p. q. 23.

Pro loco inter S. Th. Doctores, in
Academia Crac: obtinendo.

Dubl.
do 8.7
6146
4

M. ADAMO OPATOVIO,
In Collegio Sapientie Romano S. Th. Doctore,
ad S. Anne Decano.

Ad disputandum proposita.

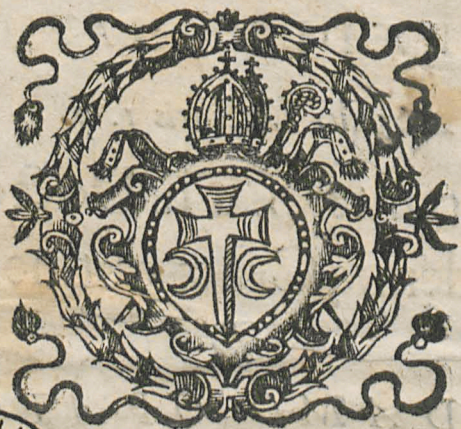
In Lectorio DD. Theologorum, Anno Salutis,
M. DC. XXVIII. Mense Junio,
Die 10 Hora 4

CRACOVIAE,

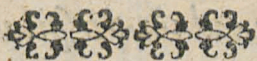
In Officina Francisci Cæsarij, Anno Dni. 1628.

In Stemma Illustrissimi.

L Vna dolore Crucis disiecta, recessit olympo,
Hæsit in amplexu, Crux preciosa tuo.
Hoc insigne domus SISCOVI est, in Cruce passum,
Erigere in populo, & corda vouere Cruci.
Hoc signo æthereas victor prosterne phalanges,
Et pete cælestes, hoc præeunte domos.

XVII-2047-II

Illustriſſimo ac Reuerendiſſimo Domino,

D. MARTINO SZYSZKO-
WSKI, DEI ET APOSTOLICÆ
Sedis Gratia Episcopo Cracoui-
ensi, Duci Seueriensi, Vni-
uerſitatis Studij Cracouiensis Cancellario
digniſſimo &c. &c.

Rodeo in aciem publici certaminis, Illuſtriſſime Antistes, ita iubente Vniuerſitate, atq; etiam Theologica facultate volente, de cauſa predeſtinationis, rationum armis, ex fidei tamen reuelatis Myſteriis depromptis, cum ſapientiſſimis Theologis dimicaturus. Quod munus quàm ſit graue & arduum, nemo eorum non videt, qui etiam in aditu huius Myſterij, varios ac ſinuofos recessus ſunt experti. In ſubſidium enim exactioris intelligentie, plurimarum ac ſummè difficillimarum controuerſiarum cogni-
A 2 *tionem,*

tionem, studio, & quadam perspicaci rerum sublimium comprehensione, tanquam auxiliaribus copiis indiget. Hæc providentiæ, quæ legibus æternis imperia exequitur, & quamlibet rem proprio fini, tanquam exoptatæ felicitati reddit, operam implorat. Hæc celestis gratiæ, multiplices & mirabiles contentionum anfractus nosse debet, & quis hic modus tam suavis, tam plenus amoris, quo gratiæ efficacis influxus in liberum arbitrium illabatur, ut non solum illius libertatem non minuat, sed modo quodam admirando, illud ipsum consortium supremæ libertatis, constabiliat, & adaugeat: & an hoc patrocinium diuinæ gratiæ, sine quo nihil etiam cogitare possumus, equali beneficio sit paratum, tam his, qui ob flagitia à fruitione beatitudinis æternæ extorres sunt facti, quam qui nitorem ac ornatum, à gratiæ acceptum, viteq; integritatem, ac innocentiam conservare nituntur, ut CHRISTO conformes evadant. Ad extremum ut cætera omittam, hæc rationes diuinorum decretorum, in tabulis æternitatis consignatas, mentis suæ acie, quantum est fas mortali, inspicere conatur. Ex his abditis ac reconditis fontibus, tot maximarum ac gravissimarum

rum rerum, predestinationis scientia haurienda est illi, & summo labore colligenda, qui illius secretiora referare ac tueri cupit. Et hæc quidem aliquantum leuiores viderentur, nec tantoperè animum conturbarent, si vis ingenij acris, motusq; in obscuritatibus penetrandis, ac rationum telis retorquendis, celeres ac solertes præstò adessent. Sed cum me ab his præsiidiis, non vsq; adeò ex omni parte, sicut exoptarem, instructum intelligam, insignem aliquè Patronum, qui & vetustate Equestris ordinis præfulgeat, rerumq; diuinarum quadam incredibili scientia, copia, varietate sit præditus, huic meæ mediocritati præfigendum duxi. Nec me alium, præter I. C. V. tam facile posse reperire confido, quem diuina benignitas, & antiquitate generose stirpis ornatum, & plurimarum virtutum, ac sublimium scientiarum, ab ineunte ætate studio & amore incensum, Ecclesiæ suæ probatissimum Antistitem, & his nostris studiis, sapientissimum Cancellarium præfecit. Magnum est beneficium, & non nisi diuinitus datum, Princeps optimus, Dei imaginem representans, quo procedente, ut verbis Senecæ utar, omnes summi pariter infimi, tanquam ad benefi-

cum sydus certatim aduolant, certissimum aut in-
prospere, aut in aduersis, leuamen & auxilium re-
portaturi; Imperatoris Rudolphi, inclyte gentis
Austriace primi authoris, hanc vocem fuisse Anna-
les testantur: Non idem Imperator sum, ut in arcu-
la includar, finite etiam tenuiores ad me venire.
De tuis verò summis, ac prestantissimis virtutibus,
Illustrissime Antistes, habeo quidem quod dicam,
sed non ausim, ne hac mea dicendi imperitia, potius
illis tenebras, quam lucem infundam. Loquentur
hec monumenta vetustatis, atq; in primis quale tu-
um Studium fuerit, & in immunitatibus Ecclesie
vindican- dis, & in antiquo regimine animarum re-
uocando, proposito reformationis undiquaq; sapien-
tissimo scripto: & in disciplina aurei illius æui, (in
quo Sacerdotes tanquam ex auro fusi, ob vitæ puri-
tatem vocabantur,) arcta quidem sed optima officij
Magistra retinenda. Loquentur etiam muneris
Senatorij officia, summa cum prudentia, dexteri-
tate & autoritate peracta, & quanta I. C. V. in
summis Reip. periculis auertendis, diligentia fuerit,
quanta in publicis supplicationibus decernendis assi-
duitas, quanta in fidelissimis consiliis subministran-
dis

dis prudentia, quam deniq; in re militari iuuanda,
rara liberalitas. Ipsum verò monumentum, quod
Tuis Magnificis impensis, frequens ac feruens opera-
riorum manus urget, quo Sacros Cineres D. Sta-
nislai includere ac exornare moliris, nomen I. C. V.
immortalitati consecrabit. Durabit hoc ad multa
secula propagatum, & SISCOVIANÆ
PIETATIS, in Diuum antecessorem, memoria
simul propagata durabit. Quid hoc, in hac rerum
varietate, ad immortalitatem comparandam ex-
cellentius, excogitari potuit? Quicumq; enim pere-
grinorum, aut tabulas ex voto appensas iustrabunt,
aut de nouo dicabunt, ijdem hanc molem, in signum
pietatis erectam mirabuntur: qui verò, Diui preci-
bus in aduersis adiuti, gratias Deo persoluent, ijdem
secum meditabuntur, singulare quoddam beneficium
precessisse, simulq; ad feruorem orationis inflamma-
buntur. Age, quod agis, Illustrissime Antistes, &
quod vnum in vita solamen vnicè intueri cupis,
viam illius conspectu, summa cum animi iucun-
ditate, in multos annos perfruaris. Me verò inte-
rim inuitat, ac vehemēter delectat, in omnes effusa,
& vniuersis ad stuporem obuia humanitas, eademq;

spem mihi facit animumq; addit, hoc quod est à te-
nuitate mea elaboratum, Il. C. V. non aspernatu-
ram, sed singulari favore suscepturam, & nominis
sui claritate illustraturam, & ab hominum minus
beneuolo impetu, defensuram. Mearum verò par-
tium erit, diuino numini sacris operando supplica-
re ut hanc I. C. V. valetudinis incolumitatem vi-
uidam, ac reflorescentem, ad Ecclesie ornamentum,
Reip. defensionem, nostrorumq; studiorum incre-
mentum, quàm diutissimè superstitem conseruet.
Ex Maiori Collegio Die 28. Mensis Iunij, Anno
Domini 1628.

Illustrissime ac Reuerendissime Cels: Vestre
obsequentissimus,

M. Adamus Opatovius.

QVÆ

Q V Æ S T I O.

DE PRÆDESTINATIONE.

Ex I. P. *Quæst.* 23.

AN Prædestinatio, quæ est pars
prouidentia, & cuius ratio est
principalius in intellectu existens,
& supponens in Deo præuisionẽ
peccati: quosdam ex massa corrup-
tionis, infælicitatem supernatu-
ralem per media determinata ordi-
nans: quosdã ab hoc fine deficere
permittẽs; eo modo sit facta; quod
Deus prædestinatos, ante illorum
præuisa merita eligat; ob solã ma-
nifestationẽ bonitatis suæ, repro-
bos verò actu positiuo peccare
permittat, vt ostendat iustitiã vin-
dicatiuã nec ne? B

CONCLUSIO I.

Prædestinatio, cum non omnes creaturas, earumq; fines ordinat, sed solum rationalem creaturam, ad finem supernaturalem, per media proportionata transmittat, merito pars providentiæ censenda, & principalius in actu intellectus, quam voluntatis reponenda.

COROLLARIA.

1. Tam providentia, quam prædestinatio, importat ordinem Diuini intellectus, & voluntatis, in ratione tamen obiecti, finis, ac mediorum, latius se habet providentia, quam Prædestinatio.
2. Ratio obiectorum ipsius providentiæ requirit à nobis, ut quandam naturalem, cuius obiectum sit natura, quandam supernaturalem, cuius obiectum sit gratia constituamus: asserentes nihilominus providentiam supernaturalem, consideratam in genere cause finalis esse priorem, ita ut primo supernaturalis providentiæ decretum fuerit electio saluandorum ad gloriam & gratiam, quam res naturales propter electos fuerint ordinate: in genere autem cause Materialis, & Subiectiue, priorē esse naturalem providentiam.

3. In Predestinatione includimus naturalem providentiam, ita ut sit eminenter, & virtute providentia naturalis, & supernaturalis, licet formaliter & in propria ratione, quam ex suo proprio obiecto sumit, sit tantum supernaturalis.
4. Actus ille primus quo Deus secundum modum nostrum intelligendi, dilexit & elegit quosdam ad beatitudinem, presupponitur quidem, non est tamen formaliter Predestinatio: sed solum ille actus, qui est excogitans & ordinans media ad vitam æternam, & qui divine voluntatis approbatione est firmatus, formaliter & principaliter est Predestinatio.
5. Predestinatio actui divine voluntatis, potest tribui antecedenter, & consequenter, seu completivè, non tamen essentialiter formaliter.

CONCLUSIO II.

Deus secundum D. Augustinum, vidit in massa Naturæ humanæ, labè originalis peccati infecta, omnes homines, & ex hac quosdam extrahere decrevit, quosdam in ea relinquere & damnare.

B 2

COROL-

1

COROLLARIA.

1. *Ante peccatum originale, praeuidit Deus, & decreuit ab eterno, vniuersali quadam voluntate antecedente, omnes homines ordinare, per media supernaturalia sufficientia ad eternam beatitudinem consequendam.*
2. *Post praeuisum peccatum originale, facta est per voluntatem consequentem, que quidem est beneplaciti, electio efficax omnium saluandorum.*
3. *Voluntas in Deo antecedens & consequens, est vnus & simplicissimus actus, qui respectu vnus voliti absolute considerati, dicitur antecedens, & respectu eiusdem considerati cum aliquo adiuncto dicitur consequens, & ideo voluntas antecedens, importat in Deo actum conditionatum, quo vellet omnium salutem, si ex hoc non impediretur bonum Vniuersale diuine iustitiae & misericordiae.*
4. *Quamuis propter multa loca scripture, quibus Deus effusam suam voluntatem, erga omnium hominum salutem protestatur; sit probabi-*

le, quod voluntas in Deo antecedens sit actus propriè & formaliter existens: cum velle efficaciter & velleitas, sunt vnus & non diuersi actus, & si quæ est distinctio & imperfectio, hæc super rem volitam, non super actum voluntatis diuine cadit. Nihilominus asserimus, tanquam probabilis, & magis rationi consentaneum, quod in Deo solum est eminenter, seu virtualiter.

5. Ante præuisum peccatum originale, non fuit in Deo ille actus absolutus voluntatis: volo hos homines excludere à gloria mea, sed fuit in ordine ad peccatum, quod peccatum esse non potuisset, nisi Deus, ante præuisionem peccati originalis, voluisset permittere hominem peccare.

CONCLUSIO III.

Prædestinatio non solum includit finem, videlicet æternæ gloriæ collationem, sed etiam effectus & media, vt gratiam, fidem, satisfactionem, merita, perseuerantiam, eorumq; dispositionem, quibus in gloriam perueniendum est.

COROLLARIA.

1. Prædestinatio cum importet diuini intellectus
B 3 ordinem,

ordinem, seu actionem immanentem Dei Predestinantis, non ponit aliquid formale in Predestinato, quod sit substantia, aut accidens, per quod predestinatus dicatur formaliter predestinatus, sed solum dicit aliquos effectus, per quos predestinati saluantur.

2. Præter effectus communes & remotos, aut etiam proximè ordinatos ad predestinationem, qui tamen ex malo usu possunt esse causa damnationis, ut CHRISTI Domini passio, Sacramenta: sunt etiam proprii predestinatorum à D. Paulo ad Rom: 8. enumerati vocatio, iustificatio, glorificatio, qui seorsum considerati, non faciunt infallibilem predestinationem, collectiue autem sumpti cum dono perseuerantie, indubitatae glorie consecutionem efficiunt.
3. Non est necessarium, ut hi tres effectus simul omnes, in quouis predestinato reperiantur.
4. Mala moralia ut sunt peccata, cum dicant deordinationem, ut sunt contraria beatitudini, ex se non possunt esse media predestinationis: si quando verò ordinantur, talis ordinatio non fundatur in peccatis. Sed in ipsa pura bonitate

& omni-

Et omnipotentia diuina, cuius est ex malo bonum elicere.

5. Quandoquidem agnoscimus, effectus predestinationis, non solum media supernaturalia, que ex se sunt proportionata ad beatitudinem, sed etiam media naturalia, que res naturales predestinatis sunt concessa Et in quantum ut instrumenta virtutum ordinantur, idcirco rejicimus opinionem, que adeptionem beatitudinis, solis mediis tribuit, que ad statum gratie spectant, inconueniens quoque iudicamus asserere, quod predestinatio nullo modo respicit media, quibus beatitudo obtinetur, sed solum respicit beatitudinis assecutionem: cum omnia Dei beneficia, quibus electi ad vitam eternam perducuntur, sint effectus predestinationis.

CONCLUSIO IV.

Post illam vniuersalem voluntatem, qua Deus nascituris ex Adam preparauit sufficientia media, contra peccatum, & sufficientia auxilia, ad consequendam vitam eternam, habuit voluntatem permitrendi, ut nonnulli ex hominibus peccarent, & eos deferendi in suis peccatis, ac tandem reprobandi.

COROL.

COROLLARIA.

1. *Id de misericordia Dei asserimus, nullum esse in hoc vniuerso, qui non aliquo auxilio supernaturalis gratie, à Deo præueniatur, aut in principio vitæ, cum ad vsum rationis peruenit, aut postea dum viuit, ita vt semper illi Deus intime, ac secreto mouendo, instigando, tam intellectum, quàm voluntatem, det auxilia: quæ si accipiat, præsto est, vt ei det ampliora, & vberiora, non ex condigno, nec ex debito, nec ex aliqua lege, sed ex congruo; non congruentia ex nobis, sed fundata in largitate diuine misericordie de-centi, quæ parata est semper potiora tribuere desiderantibus.*
2. *Prædestinatis non solum Deus dat auxilia generalia, sufficientia, sed etiam efficacia, quæ non solum se habent concomitanter, & simultaneè cum determinatione illorum voluntatis, ad bonum vsum gratie peruenientis, sed etiam se habent antecedenter, per modum prædeterminantis voluntatem.*
3. *Auxilium sufficiens distinguitur ab efficaci,*
non

non ex aliqua extrinseca denominatione, sed ex
eod quod est utriq; intrinsecum, ita quod suffici-
ens dicatur, non quod contineat omnia necessa-
ria, ut operatio sequatur, sed quia datur per
modum potentie, Et id solum habet, quod est ad
rationem potentie necessarium, sicut efficax est,
quod tribuit ultimam actualitatem, Et ulti-
mum complementum reducendo sufficiens, tan-
quam potentiam ad actum.

4. Suavis dispositio diuine providentie require-
bat, ut cum Deus hominem liberum creauit, Et
in sua natura defectibilem, ut eundem secun-
dum modum nature sue tractet, Et deficere
permittat.

5. Voluntas qua Deus statuit permittere pecca-
tum, non est exclusio à gloria, sed est hominem
relinquere, in sua libertate, nec est causa positi-
ua peccandi immittendo malitiam in volunta-
tem, sed est subtractio auxiliorum efficacium, Et
ided permissionem dicimus esse bonam, Et in De-
um referendam, peccatum autem ex homine ori-
ginem sumit.

CONCLUSIO V.

Diuinæ Prædestinationis nulla Causa sufficiens ex parte nostra assignari potest, quo circa in solam voluntatem diuinam simpliciter tanquam in causam adæquatam referenda est: ita quod voluntas diuina sit illius causa efficiens primaria, finalis verò manifestatio, bonitatis, misericordiæ, ac iustitiæ vindicatiuæ.

COROLLARIA.

1. Prædestinatio accepta pro ultimo effectu prædestinationis, videlicet pro consecutione gloriæ, ut communiter SS. Patres accipiunt, cum dicunt, quod merita sunt cause prædestinationis, & sic causam habet: sed sumpta prædestinatio, secundum omnes suos effectus, & secundum omnia media, & sic ex parte hominis, nullam habet causam. Ipsi tamen effectus in particulari considerati, possunt antecedentes esse, causa & ratio subsequentium.
2. Si prædestinatos cum improbis inter se conferamus, inquirendo cur potius Petrum, quam Iudam elegerit, cum pari ratione in hoc misericordia diuina, sicut in illo iustitia vindicatiua manifestari

manifestari potuit? Eius rei nulla causa dari potest. Sed id totum in simplicissimam Dei voluntatem reijciendum est.

3. CHRISTVS Dominus collectivè cum membris suis sumptus, in quantum est caput totius corporis Mystici, & sic non meruit nostram predestinationem: in quantum verò hæc disjunctim sumuntur, CHRISTVS ut caput, electi, ut membra, & sic meruit nostram predestinationem, ita quod voluntas diuina totius predestinationis, quæ includit CHRISTVM Dominum ut caput, est prima causa, immediata verò in suo ordine, sunt merita CHRISTI Domini.

4. Non negamus opera nostra meritoria concurrere ad predestinationem, sed negamus eo modo concurrere, quasi hæc præuisa de facto moueant Deum ut nos prædestinet, sed benè concurrunt, tanquam effectus predestinationis, si quidem Deus ut decreuit nos prædestinare, ita decreuit opera meritoria dare nobis, quod quidem meritum habent ex gratia primò & principaliter, cooperatiuè verò ex nostro libero arbitrio,

5. Dogma igitur Pelagianum est, & idè execrandum, quod opera moraliter bona, in quantum procedunt à libero arbitrio, secundum suas vires naturales, sint ratio predestinationis. Falsum quoq; quod predestinatio pendeat ex prescientia boni usus liberi arbitrij, aut quod ex eo aliquis predestinetur, quod Deus preuidit, hunc benè usum gratia, & idè vult ei gratiam: Sed è contra asserimus. Quia Deus vult alicui gratiam, & bonum, usum gratia, idè benè utitur gratia.

CONCLUSIO VI.

Reprobatio dicit actum positium diuini intellectus, quo firmiter decreuit velle se permittere peccata, & illa in æternum punire, ad manifestandam in reprobis iustitiam vindicatiuam.

COROLLARIA.

1. Conueniens fuit vt diuina bonitas, non solum se per misericordiam in predestinatis manifestaret, sed etiam per iustitiam vindicatiuam in reprobis, vt quemadmodum Ioannes Gerson lib.

1. de

1. de Consol. Theologie inquit, resultaret carmen quoddam pulcherrimum, ex graui tenore iustitie, & molli cantu misericordie, de quali proficitur Propheta. Misericordiam & iudicium cantabo tibi.

O Gode
felix Tenor
la voce g
E

2. Reprobatio est ratio existens, in diuino intellectu, ordinans reprobos ad pœnam eternam, per ablationem gratie, & permissionem peccati impenitentie, que ordinatio, à diuina voluntate approbatur, unde reprobatio principaliter ad actum intellectus spectat.

3. Reprobationis considerate, secundum omnes effectus simpliciter, nulla causa dari potest ex parte reprobati, sed si consideretur secundum ultimum effectum, qui est peccatum, siue originale, siue actuale, cum obduratione & perseuerantia in eodem usq; ad ultimum vite, sic ex parte nostra, hoc ipsum tale peccatum est causa reprobationis: considerata verò, quantum ad primum effectum, qui est prima permissio peccati, propter quod damnatur reprobus, siue sit originale siue actuale, nulla causa datur ex parte nostra. Sed

- illius causa, simplex & mera voluntas diuina
intendens permitttere peccatum.*
4. *Quando Deus ordinabat prædestinatos ad glo-
riam, simul habuit actum positiuum relinquen-
di reprobos à consecutione gloriæ.*
5. *Reprobatio diuina non est quidem causa pecca-
ti, sed benè est causa primæ permissionis dereli-
ctionis in peccato, & inferendi pœnam eternam.*

A P P E N D I X.

HÆc Sententia de Prædestinatione ex Diuinis
oraculis, doctrina D. Pauli, SS. Conciliorum
sancitis, & Sanctorum Patrum, præcipuè ex D. Au-
gustini libris, & Sancti Doctoris desumpta, quæ sim-
plicem Dei voluntatem, tam in prædestinando, quàm
efficaciam in auxilijs conferendis solis prædestinatis,
concessam defendit, tribuens libero arbitrio depen-
dentiam & cooperationem, nemini laqueos despera-
tionis iniicere debet, nec ab exercitio bonorum ope-
rum auocare. Facebant igitur ratiocinationes, vt D.
Ambrosius ait non sobriæ, vt D. Bonauentura stultæ,
vt Cicero Ethnicus, ignauæ, quæ omnem actionem
ex vita humana tollunt. Nemo igitur dicat, præde-
stinatio Dei est infallibilis, si me elegit ad vitam æter-
nam, infallibiliter sine operibus saluabor. Si me re-
probauit.

probavit in vanum opera virtutum exerceo. Nam
Deus prædestinavit nos quidem, sine operibus tan-
quam causis prædestinationis, sed non tanquam sine
effectibus. Et benè operari, signum est prædestina-
tionis, sicut malè operari reprobationis. Deinde hoc
tanquam antydotum menti tuæ infixum habe, Deum
neminem reprobare, nisi ob peccatum mortale, causa
autem peccati non Deus, sed homo est, illiusq;
depravata voluntas. Quare diuino adiutus
auxilio, peccatum detesteris, atq; sic sa-
lutem consequeris.

... .. debet
... ..

... ..
... ..
... ..

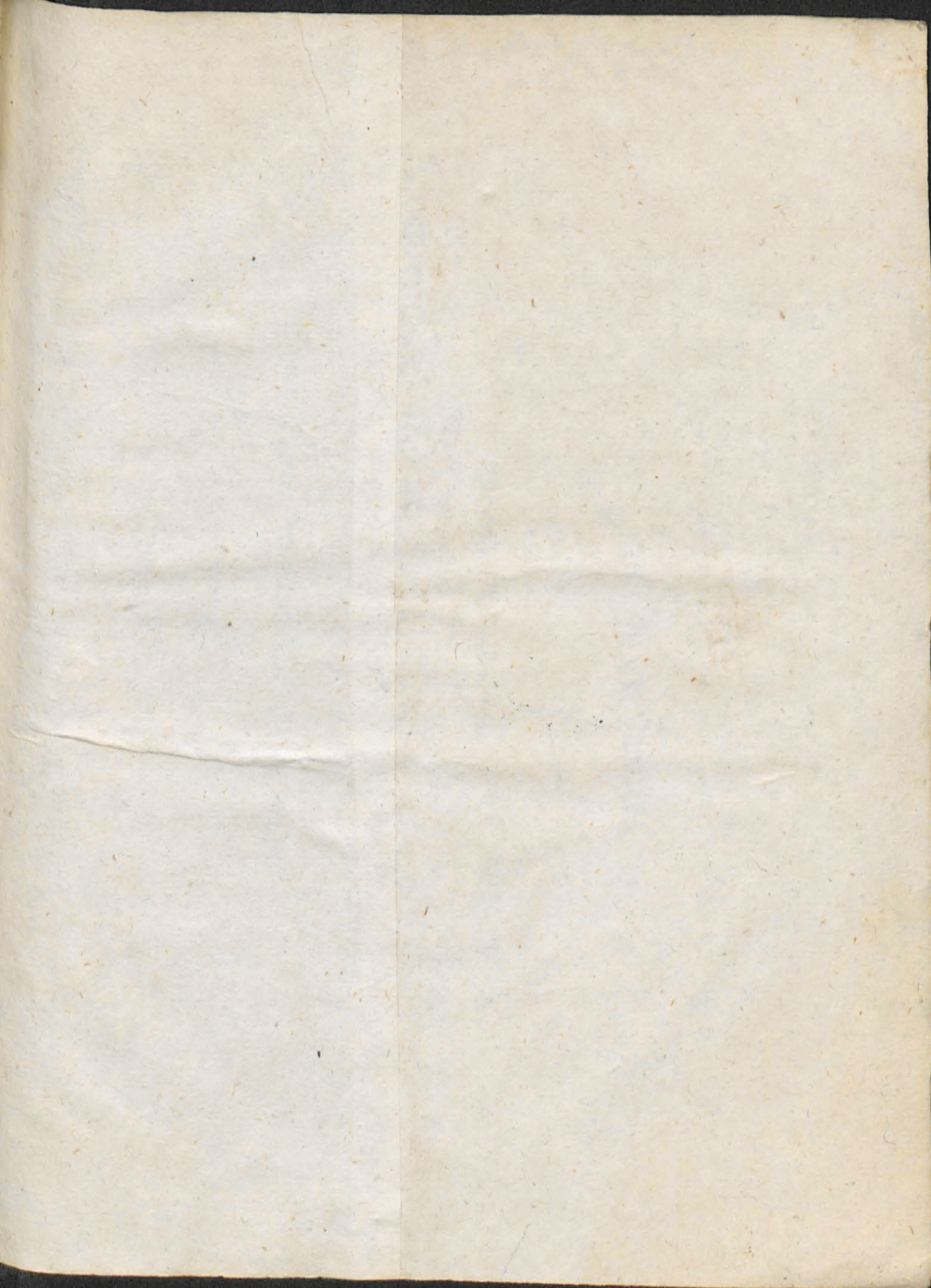
... ..
... ..

Kozala
Kozala
Kozala

... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

Minutæ

der ...

...